

Оллоҳ таоло айтди:

«Erda sudralib yurgan har bir jonvor, osmonda qanot qokayotgan har bir qush

Xuddi sizlar kabilar (Bizning qo'li ostimizdagi) **jamoalardir. Kitobda** (yani

Lavhul Mahfuzda) **biro narsani kuymay** (yozganmiz) . **Keyin jamoalari Parvardigorlari dargohga tuplanadilar** » (An'om: 38).

«Allox barcha jonvorni suvdan yoradi. Ulardan ko'rni bilan (sudralib) **yurganlari ham bor, ikki oyoqda yurganlar ham ham bor, turt** (oykda) **yurganlar ham ham bor. Oллоҳ ozi xoxlagan narsani yoradi. Albatta Allox barcha narsaga qodir** » (Nur: 45).

« Albatta sizlar uchun chorva mollarda xam ibrat bordir - Biz sizlarni ulningning kornidagi sut bilan sug'oramiz, yangi sizlar uchun o'lardamiz (yunqlardan kiyimlar tukish, minish kabi) **ko'p foydalar bor, shuningdek ular** (ning g'isht-o'g'rilar) **dan yodsizlar ()** .

«U zot yangi sizlar uchun isiq kiyim va (turli) manfaatlar bulsin, deb chorva mollarini ham yaratdiki, sizlarning taom-ozuqalaringizdan katta bulur» (Nahl: 5).

«Axir ular tuyaning qanday yaratilganiga ... (ibratga qarab) bokmaydilarmi ?!» (G'oshiya: 17).

«U zot yangi sizlarni minishingiz uchun ziynat qilinib otlar, xachirlar va eshaklarni (yaratdi). **Yana sizlar** (xali) **bilmaygan narsalarni ham yaratur** » (Nahl: 8).

Ислom Нури

« (Ey Muxammad sollallohu alayhi va sallam), **Oллоhga osmonlar va erdagi bor jonzot ham, (samoda) saf tortgan qushlar ham tasbeh aytib - poklashini ko'rmadingizmi? Annikki, (Alloh) barchaning duoyu tasbehini bilib turur. Allox ularning qilayotgan (barcha) ishlarini biluvchi** « (Nur: 41).

«**Ular ustlarida (qanotlarini) yiovchi katta bo'lgan va yiqqan vaziyatda (uchib yurgan) qushlarni ko'rmadilarmi ?! U (qush) larni yolg'iz Raxmongina (samoda) ushlab turadi! Albatta U barcha narsani ko'rib turuvchi** « (Mulk: 19).

«**To ulalar chumolilar vodiysiga o'tgan vaqtlarda, bir chumoli:« Ey chumolilar, uyalaringizga kiringlar, yangi Sulaymon va uning lashkarlari o'zlarining o'zlarini his qilgan vaziyatlarda sizlarni bosib-yonib ketmasinlar », degan edi»** (Nom: 18).

«(Ey Muxammad), **Parvardigoringiz asaliga vahiy - amr qildi:« Tog'larga, daraxtlarga va (odamlarga) kuradigan odamlarga uy solgin** »(Nahl: 68).

«**U qushlarni kuzdan kechirib (ularning orzusidagi xudhudga ko'zi tushmagach): « Nega men xudhudni ko'rmayapman, bundan tashqari u (mendani beizn) g'ayb bo'lyapsizlar ?! Albatta uni qatiq azob bilan azoblayman yoki soib yuboraman yoki u menga (uz uzrini kelishib) ochiq hujjat keltiradi », dedi. Song uzoqqa qo'lma y (Xudud kelib) dedi: «Men sen ogox bulmagan narsadan ogoh buldim va senga Sab'a (shahar) dan anik bir xabar keltirdim. Darhaqiqat va bir ayolni ko'rdim. U ularning malikasi ekan. Unga barcha narsadan ato etilgan bo'lib, katta tahti ham bor. Men u va uning kavmi Oллоhni kuyib, kushyoshga sajda-ibodat kilayotganlarni ko'rdim** ». Shayton

ularga (kilayotgan) **amallarini chiroyli ko'rsatib, ularni**(Haq) **yuldan tusib kuygirandir. Bas ular** (to) **Allohga sajda qilmaganlaricha** (Haq yo'lga) **hidoyat topmaslar . (Allox) osmonlar va erdagi barcha sirlarni oshkor qilishda sizlar yashiringan va aniq kiladigan barcha narsalarni ham bilgan zotdir. «Allox - har qanday barxoq iloh yig ' , magar Uning Qizigina haqiqat. U ulug' arsh egasidir »** (Nambl: 20-26).

«Ularniing itlari esa oldin ularni tikishlarini ostonaga yozib yuboradi» (Qahf: 18).

Xayvonlarga telem-shafqat va yahshilik kiladigan odam haqiqatda

Shaddod ibn Avs roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: Agar (biror jonni) qatl qilsizlar, qatlini chiroyli vaziyatda qilasiz! (Biror jonliq) suysiziz, uni ham chiroyli suyingiz! (So'yishdan oltin) pichoqlaringni o'tkirlab oling va jonvorni kiyinib kuying «(Imom Muslim rivoyat).

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анхумодан ривоят қилинади: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам пичоқларни ўтқирлаб олишни ва жониворлар кўзидан яширишни буюрдилар , сизлардан бирингиз (бирор ҳайвонни) бўғизласа, уни тезлик билан амалга оширсин » (Аҳмад« Муснад »да ривоят қилган, Шокир шайх (8/134): «isnodi saqih» degan).

Abu Umoma roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Kimda-kim suyilayotgan chumchuqa bulsada-da ushlab qildirsa, qiyomat kuni Ollox unga qarshi kurashadi» (Buxoriy «Al-adabiyot-yasaydi-da») sahiha: 27).

Muoviya ibn Qurradan rivoyat kilinadi, u otasidan rivoyat kiladi: Bir kishi: «Yo Rasululloh, men kuyim suyanaman-u, unga ishonib keldim», dedi. «Ko'yg'a chidam qilsang, Oллоh senga chidam qiladi», dedilar. (Buxoriy «Al-adabul-muffrad» da, Taboroniy, Axmad va boshqalar rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahaata: 26).

Anas ibn Molik roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Agar siz erkamalzorni bersangiz, ot-ultovizizdan tushib, unga ut-o'lib kelgan haqiqatni beriluvchilar. Agar qurg'oq er bo'lsa, uyda davom etinglar. Tunda yul bosinglar, chunki tunda er qisqaradi » (Taxoviy« Mushkil »da, Xatib, Bayhaqiy rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahifa: 682).

Anas ibn Molik roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Agar siz unumdor erdan yursangiz, jismoniy shaxslarga haqini yoqib yuboring. Unumsiz erdan yursangiz, shitob yo'l bosinglar. Tunda yul yuringlar, chunki tunda er qisqaradi. Dam olgani tuxtasangiz, yul ustiga tuhtamanglar. Chunki, har qanday turli jonvorlarning boshpanasidir »(Bazzor, Bayhaqiy rivoyalari, As-silsilatus-sahifa: 1357).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Agar siz unumdor erda safar qilsangiz, tuyalarga haqni beringlar. Agar unumsiz erda sayohat qilsangiz, yurishni tezlatiinglar. Dam olisga tug'tamoqchi bulsalingiz, yo'ldan chetlaninglar »(Sahih sunan Abi Dovud: 2239).

Suroqa ibn Molik roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Ji'irronada Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga bordim, u nimadan so'rganligini bilmayman: «Yo Rasululloh, men xovuzimni tuldirib kuring,

Ислом Нури

ot-ulib qolaman. Shunda (boshka) xivvonlar kelib undan ichib ketadi. Shu ishimda ham ajr bormi? », Deb so'radim. (Tashnalikdan) kovgirlangan har bir jigar (yangi har bir tirik jon) da sen uchun ajr bor », dedilar (Xumaydiy« Musnad »ida keltirgan, As-silsilatus-sahifa: 2152).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Bir odam yig'lada borarkan, qat'iyat tashna bo'lib qoldi. Bir quduq topib, unga tushdi va suvidan ichib chiqdi. Qarasa, bir it tashnalikdan tilini osiltirib, tuprok ajratib turdi. U: «Bu itga ham xuddi menga etgandek tashnaliq etibdi» dedi-da, quduqqa tushib, uyini to'ldirib suv olib, uni tishlaganicha tepaga ko'chirish va itni sug'orish. Allox uning bu ishidan mamnun bo'lib, gunohini magfirat qildi », dedilar. Shaxobalar: «Yo Rasululloh, bizda xiyonatlarda xususida ham ajr bo'ladi?» deb so'radilar. «Qurilish bir kurimagan jigarda (ya'ni tirik jonda) ajr bor», dedilar (Mutafaqun alayh).

Chanqoqdan o'layozgan bir it quduq atrofidagi atrof-muhit sharoitida qurilgan Bani Isroil bir foxisha oyal kiyim kiyimini ochib, suvga suv quyib, itni sug'ordi. Shu ish sababli uni magfirat qilindi » (Mutafaqun alayh).

Minhol ibn Amrdan rivoyat kilinadi, u Ya'lo ibn Murradan, u otadan rivoyat kiladi: «Men Rasululloh solallohu alayhi va salam bilan hamsafar buldim, shunda u zotdan ajib bir ishga guvoh buldim. Bir to'ya kelib, u zotning olilarida turdi. Uning ko'zlaridan ko'chib o'tadigan odamni ko'rish, egaligiga odam yubordilar va ularga: «Bu tuygan nega sizlardan shikoyat qilyapti?», Dedilar. Ular: «Uni ishlatar etik, qarib, ishdan kolgach, ertaga suyib yubormamiz deb kelishgan edik», deyishdi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Suymanglar, to'ylarga kushib kuyinglar, birga yuraversin», dedilar (Xokim «Mustadrak» da keltirib: «isnodi holati» degan, Zahabiy unga qwilgan, As-silsilatus-sahifa: 48).

Sudiyo ibn Saiddan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom otlarining yuzini ridolari bilan silaytganini olib, uni amalga oshirishda davom etishdi. Shunda u zot: «Bugun tunda menga otlar haqiqatda tanbeh berilgan», dedilar (Molik «Muvatto» da rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahifa: 3187).

Xayvonlarga azob berish, ularga to'xtatishdan ortiq ishlarni yuklash va katta notog'ri ishdan qaytarish

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Yoqlarning to'ylarining orkagariga ortinglar, chunki, qul (o'ldiriladi) o'qituvchisi, o'qing esa odamni ushlab turib» sahiha: 1130)

Anas roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: «Biz (safarda ekonomizda) biron manzilga kotsak, to yuklarni tushirib olmaguncha nafl namozlar o'qishni boshlamas edik» (Sahih sunan Abi Dovud: 2224).

Jobir roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salamning oldiraridan yuziga kuydirib tamg'a bosilgan bir eshakni olib o'tdi. Shunda u zot: «Men xayvonlarning yurishiga tamg'a boshlangan yoki boshqa ularning yuziga urgan kishining lanatlanganidan bexabarsizlarmi?!», dedilar va bunday qilib qaytarilganlar (Sahih sunan Abi Dovud: 2235).

Abdulloh ibn Umar roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom pog'onalarini o'tkirlab olish va jonivorlar o'zlarini qiziqtirgan ishlarni bajarish uchun buyruq berishdi, sizlardan birinigiz (birovning xayvonida) » silsilatus-sahiha: 3130).

Anas roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Bu jonvorlarni salomatlik holati, salomatlik holati bo'yicha

ishlarni olib borish, katta kursni olib boruvchi olimlar» (Xokim, Bayhaqiy, Axmad rivotati).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Ulovlaring ustini minbarga aylanib o'tib, saqlaning! Chunki, Oллоh taolo ularni sizlarga jonlaringizni ziyorat qilish-mashur (mashaqqat bilan) etadigan yurtlarga sizlarni etkazib kuyishlari uchun buysundirib kuydi. Sizlar uchun erni yaratib kuydi, hojatlarningizni uning ustida ado etingiz »(Sahih sunan Abi Dovud: 2238).

Shaxl ibn Xanzaliya roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom ko'rni (ichi kirib) beliga etgan bir tuyaning oldidan o'tib ketib: «Bu tilsiz jonvorlar haqiqatda Allohdan qo'rqinglar, o'zingizni yashayapman» sunan Abi Dovud: 2221).

Abdulloh ibn Ja'far roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Nabiy solallohu alayhi va salom anorlardan birining bogiga kirilar. Shunda bir to'ya Nabiy solallohu alayhi va salomni ko'rishni ingradi va ko'zlardan yash o'qdi. Nabiy sollallohu alayhi va sallam uning yoniga katta ko'z yoshini artilar, shunda u ingrashdan tug'diradi. Qon u zot: «Bu tuyaning egasi kim? Kimningning tuyasi bu? », Dedilar. Bir analiy yigit kelib: «Meniki, yo Rasululloh», dedi. «Allox senga buysundirib kuygan bu jonvor haqida Oллоhдан qurmaymanmi? Bu menga sening ozor berish va kiyinishdan shikoyat qildi », dedilar (Sahih sunan Abi Dovud: 2222).

Ibn Abbos roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom bir kishining yonidan o'tishadi. U bir kuyning bo'yiga tikilgan kuyib turib, pichog'ini o'tkirlarga, kuy esga unga javob berib qarab turardi. Shunda u zot: «Ilgariroq (o'tkirlab olsang) bulmasmidi?! Bu jonivorni ikki marta o'ldirmoqchimisan?! », dedilar (Taboroniy« Kabir »da

Ислом Нури

va boshkalar rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahifa: 24).

Bir rivoyatda: «Uni bir necha bor o'ldirmoqchimisan?! Pichog'ingni uni erga o'tkizmadan olingan o'tkirab olsang bylmasmidi?!», dedilar (Hokim« Mustadrak »da keltirgan va« Buxoriy shariga ko'ra saqlanish »degan, Zahabiy unga kuch bergan).

Abdulloh ibn Umar roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Bir oyol bir mushukni o'lguncha qamrab qo'yib, shu kabi azoblandiy va shu mushuk tufayli duzaxga kirdi. Unga ozi ham ovkatu suv bermadi, erdagi hasharotlardan egani kuyib ham yuribdi », dedilar (Mutafaqun alayh).

Asmo binti Abu Bakr roziyallohu ko'rsatgan rivoyat kilinadi: Nabiyy solallohu alayhi va sallam kususuf (kun tutish) namozi o'qidilar. ... (Namozdan) svng ortlariga burilib, shu kabi dedilar: «Jannat menga juda yaqin keldi, vaziyat agar jur'at qilgandim edi, sizlarga uning (movasi) shinilardan bir shingil keltirildi. Do'zax ham menga juda yaxshi keldi, qaror men: «Ey Robbim, men ham shu (duzaxiy) lar bilan birgarmanni?» dedim. Qarasam, bir ayolni bir mushuk tirnamoqda ekan. «Bu ayolga nima bo'lgan?» deb so'radim. «U mushukni ochdan o'lgunicha qamrab qo'ygan. A'zi ham ovqat bermagan, erdagi hasharotlardan eni kuyib ham yuribgan », deyildi» (Imom Buxoriy rivoyat).

Abud-Dardo roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Agar xayvonlarga qilingan muomalangizlar kechirilsa edi, ko'p gunohlaring kechirilgan edi» (Axmad rivati, As-silsilatus-saqi).

Savoda ibn ar-Rabi'z roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh

solallohu alayhi va salom huzurlariga borgan edim, men bir necha tuyaga berilishga buyurgilar, svng men: «Bolalaringga ayt, tuy va chorvadorlaringni o'zingni yodda tuting» Ularga yangi aytginki, jismoniy shaxslarning bolalarini emizsinlar, bolalarni ozg'in-zayf vaziyatda yaxshiga etmasin », dedilar (Buxoriy« At-tarix »da rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahifa: 1936).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Biorantiz, kuymi, tuyami sotmokchi bulysa, unining sutini eliniga tuplamasin» (Sahih sunan an-Nasoify: 4178).

Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom bir manzilda tuxhtaganlarda bir kishi xummaraning (yani, qizil tusli kichik qushing) inidan tug'umini oldida, shunda qush bezovtalanib Rasulullohni saqlaysizmi U zot: «Qay biringning binoning tug'ilishi yo'qmi?», Deb so'radilar. Bir kishi: «Men oldim, yo Rasululloh», dedi. «Qaytarib yo'qiga kuch», dedilar unga qo'yimalari kelib (Sahihul-adabil-muffrad: 295).

Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anhudan yangi bir rivoyatda: Biz Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan safarda birga etik. U zot bir xojat bilan ketdilar. Shunda biz ikkita polaponi bor bir ummarani ko'rib qolib, uning polaponlarini olib qo'ydik. Shunda u erbag'irlab ucha boshladi. Rasululloh solallohu alayhi va salom kelgach: «Kim bulib qolishini kutib oladi? Bolasini qaytarib beringlar! », Dedilar. Bir joyda jumolilar makoniga o't kuyib yurganimizni ko'rib: «Kim bunga o't kuydi?!», dedilar. «Biz», dedik. «Atting Rabbidan (ya'ni Olloh taolodan) boshka juda oz bilan azob berishga haqli emas», dedilar (Sahih sunan Abi Dovud: 2329).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Paygʻambarlardan bir paygʻambarning jumoli chaqib olinganida unning buyrugʻi bilan chumolilar diorigoʻt oʻtib yubordilar. Shunda Allox tolo unga vahiy kildiki: «Bitta chumoli chaqib olgani uchun tasbeh aytib turadigan butun boshli ummatni kirib tashladimi?!» (Mutafaqun alayh).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Paygʻambarlardan bir bir daraxt ostiga kunganida uni chumoli chaqib oldi. Shunda uning buyrugʻi bilan bilan jumolilar makonini daraxt ostidan chiqarib yuborish, yoʻqib yuborish. Shundan sung Olloh taolo unga vahiy qildi: «Bitta (usha chaqgan) jumolining oʻzini olib tashlagan bulyasmidi?!» (Muslim rivoyat).

Hasandan rivoyat qilingan koʻtarishda: «Paygʻambarlardan biri bir daraxt ostiga tushdi. Shunda uni chumoli chaqib boʻldi. Uning buyrugʻi bilan bilan chumolilar iyi ichidagi chumolilari bilan yuqib yuborildi. Shunda Allox taolo: «Bitta chumolini oʻldirgan kifoya qilmasmidi?!», deb vahiy qildi (Sahih sunan an-Nasoiy: 4066).

Abdulloh ibn Abbos roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom toʻrtta jonzotni: chumolini, asalarini, hudhud (popishak) ni va surod (yani bosh va tumshugʻi katta, qanotini koʻrdim) sunan Abi Dovud: 4387).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallam surod, kurba, chumoli va hudhudni oʻldirishgan qaytariluvchilar (Sahih sunan Ibn Moja: 2608).

Xishom ibn Zayddan rivoyat kilinadi: Anas roziyallohu anhu bilan birga

Ислом Нури

Hakam ibn Ayyubnikiga kirdik. Shunda u kishi bir tovuqni bog'lab qo'yib, unga qarab o'q otayotgandagi bolalarni – yo'qi yigitlarni – ko'rdilar va: «Rasululloh solallohu alayhi va salom jonvorlarni tirilayib ko'rsatib qaytarganlar», dedilar (Mutafaqun alayh).

Abdulloh ibn Umar roziyallohu anhu sessiya ibn Saidnikiga kirilar. Bir bola bir tovuqni bog'lab kuyib, unga o'q otayotgan ekan. Ibn Umar baryb, tovuqni bo'lishib yubordilar va: «Bolalaringizni mana bu qushni ulimga ko'rsatib ko'rsatib qo'ysangiz bo'ladi. Chunki, men Nabiy solallohu alayhi va sallamning jonzotlarini o'limga tirilay ko'rsatgan ko'rsatishni qaytarganlarni esitganman », dedilar (Mutafaqun alayh).

Said ibn Jubayr tahlimahulloh aytadi: Ibn Umar roziyallohu anhumo bir tovuqni ko'rsatib ko'rsatib, unga o'q otaytirgan kishilar yonidan o'tib ketishadi. Ular Ibn Umarni ko'rib, tarqalib ketishni. Shunda Ibn Umar: «Buniy kim qildi?! Rasululloh sollallohu alayhi va salom bunday qilingan kishining lanatlaganlar », dedilar (Mutafaqun alayh).

Bir rivoyatda: «Rasululloh solallohu alayhi va salom jonvorni musla qilingan (ya'ni tirilay holatida biron ajzosini kesgan) odamni tablatlaganlar» (Mutafaqun alayh).

Abdulloh ibn Ja'far roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom bir kuchchga qamoq paytida uzaytgan kishilarni ko'rib, shu kuni ko'rdi va: «Xayvonlarni musla qilmanglar», dedilar (-37).

Asarlarda keladiki, Musayyib ibn Dordan rivoyat kilinadi, u kishi aytadi: «Men Umar ibn Xattob roziyallohu anhunging bir to'yakashni urganini va:«Nega tuyangga to'xtatishdan tortib yuk yurasizmi?! », deganday ko'rganman».

Ислом Нури

Osim ibn Ubaydulloh ibn Osim ibn Umar ibn Xattobdan rivoyat kilinadi: Bir kishi bir kuyni suyish uchun ushlab olib, pichog'ini utirlagani Umar roziyallohu unu darra bilan urilgan va: «(Tirik) jonga azob berasanmi?! Bu ishingni buni ushlamasdan birinchi qilsang bulmasmidi?!», dedilar.

Muxammad ibn Siyrindan rivoyat kilinadi: Umar roziyallohu anhu bir kishining bir kuyni suyishi uchun sudrab ketayotgandagi ko'rib, uni darra bilan uriladilar va: «Universitet olimga chiroyli ol, qurib ketgur», dedilar.

Vahb ibn Kaysondan rivoyat kilinadi: Ibn Umar roziyallohu anhumo kuylarining iflosi bir joyda joylashganini ko'rdilar, undan keyin yaxshirok bir joy borliginini olib: «Xudo cho'pon, ularni buyoqqa o'tkaz. Chunki, men Rasululloh solallohu alayhi va salomning: «kontsertni bir ro'yiy (cho'pon, bo'shliq) o'z raiyatidan mas'ul», ularni eshitishgan», dedilar.

Muoviya ibn Qurradan rivoyat kilinadi: Abud-Dardo roziyallohu anhunging «Damun» ismi bir to'yasi bor edi. Universitet so'rab kelayotganlarga: «Unga faqat mana shucha yuk ortinglar, kabi u bunyod etilishi kerak emas», derdilar. Vafotlari yaqinlashganda: «Ey Damun, ertaga Rabbimning huzurida menga qarshi da'vogar bulmagin. Chunki, men senga kuchinch etadigandan ortcha yuk yuklamas edim», dedilar.

Abu Usmon as-Saqafiydan rivoyat kilinadi: Umar ibn Abdulazizning g'ulomi xachirini ishlab, har kuni biri bir dirham olib kelardi. Bir kuni u u bir yarim dirham olib keldi. «Nima buldi?» deb so'raganlarda: «Bozor chaqqon bo'ldi» (yangi omadim yurishdi), deb javob berdi. «Yo'q, aslida sen xaxirni qiyagansan, endi unga uch kun dam ber!», Deb buyrildi.

Ma'lumingiz bulsinki, xijvonot olami barcha turlarini bilan, qushlar sinfi

bulsin, qurishda yashovchi xayvonlarning bulovi, suvda va dengizlarda tubida hayot kechiruvchi jonivorlar bulsin, juda ham inson insonlar kabilariga xos ummatni ko'tarib turing, o'zingizni saqlang buladi. Ularda ham ishtirok etish, yaxshi ko'rish, yomon ko'rish, olamshishish kabisi his-tuygular paydo bo'lishi, hayotdagi o'z vazifalarini ado qilish uchun belgilab qo'yilgan tabiiy fahm bilan ishlash. Ularni himoya qilishda-bekat yaratilgan emalar, ular bilan hayot mukammalalladi, halovatli va guzal byladadi. Ular fahm-idrok borasida bir-birlaridan faroq qiladilar. Barchalariga Olloh taoloni xoliqni bilish va Unga ibodat qilish tabati o'rnatilgan. Ularning hammasi mo'min va muvahhid bo'lishadi, Ollohga istig'for aytiladi, duo qilinadi, tasbeh va hamdu-sanolar aytiladi. Olloh taolo aytadi: **«Etti osmon, er va ulardagi bor jonzot (Ollohga tasbeh ayt, yangi Uni) poklar. Mavjud borgan barcha narsa hamdu sano aytish bilan U zotni poklar. Lezin sizlar (ey insonlar), ulanish tasbeh ishlarini - poklashlarini anglamassizlar. Darhaqiqat, U Haliym va magfiratli katta zotdir »** (Isro: 44). Shu jixatdan olganda oql va fikrlash ne'matiga, ijodiy erkinligiga e'g'lon qilingan vaziyatda Olloh taoloning tavhidi va ibodatidan yuz o'g'irgan kofir va mushriklardan ko'riladigan jismoniy shaxslar olami yaxshirok va ustunlik. Allox taolo aytadi: **«Biz jin va sizdan ko'chib o'tadigan narsalarni jahannam uchun yaratganimiz muhaqqadir. Ularniing dillari haqida anglay olmaydilar, ko'zlari haqida kora olmaydilar, kuloqlari haqida eshitmaydilar. Ular chorvadorlar kabidirlar, yuq, ular (beaql, befahmlikda)chorvalardan ham battdirlar. Ana oshalar g'aflatda qo'lgan kimsalardir »** (Arof: 179). Yana aytadi: **« Yoki siz ularning ko'chalariga (haqiqat so'zni) tinglaysizlar yoki anglay oladilar deb o'ylaysizmi ?! (Undoq emas,) ular xech narsalar, magar chorva xayvonlari kabidirlar. Yo'q, ular haqida gapirganda o'zganroq kimsalardir! »** (Furqon: 44). Bu va shu kabi ma'nolar Alloxning izni bilan kuyida xiyonatkorlarning inson ustidagi

haqiqatlari xususida aytib o'tilgan kilinadgan shar'iy dalillar topilmadan voqif bulish asnosida yangi-da ochiqroq ko'ring. Bu erda siz atrofni atrofingizda boqilgan, hayotda siz yuz kelayotgan jismoniy shaxslar olamiga nisbatan kattaroq mas'uliyat va yordam-shafqat bilan muomala qilinishini taqozo qilgan.

shu Xuddudning tilini tushundigan kishilardan bulganimizda edi, u tavhid, oqida tug'risida zamonaviyizatsiyalashgan ancha-muncha mulla va da'vatchilarga o'qituvchi va nasihatchi bo'lishga yaralgan bo'rilar edi.

Chunki, pichoqlarni ko'zdan kechiradigan yoshlikdagi hayvonlar uchun quritilgan va uylanganidan oldin unga ozor beradi. Bo'g'izlashning ustunligi – jonvorning bug'ziga pichoqni bir martta tortishdir. Qayta-qayta pichoq tortilgan bosh xivvonga juda yaxshi ko'rilgan ma'nosidan shuncha uzoqlashdi va bunda u uchun shuncha azob o'tkazildi.

«Ot-ulovingizdan tushinglar», yangi, minib borayotgan to'ya, ot, eshak kabi ulovinigizdan tushib, ungacha o'l-eb, odam bo'lishiga belgilangan beringlar. Agar u't-ulan unmagagan, suvsiz qurilgan erdan o'tib borayotgan bulyansiz, yulingizda davom etinglar, ulovingga u erda odam bermanganlar, chunki u o't-o'lan buvang haqiqatni belgilab qo'yganlar.

Hadisdan ma'lum bo'lgan budadiki, yahshiliklar yomonliklarni, shu ishdan gunohi kabilarni ham ketkazar ekan. Aytishlaricha, maxshilikning kataligi va kuchliligi mikdoriga qarab, unning Ollohning izni bilan yomonliklarini ketkazishdagi har ikkala kuchi buzildi.

Yani, to tuya va boshka xiyonatlar ustidan yuklarni tushirib, ulaga dam bermasdan turib choshgox va boshka nafl namozlar o'qishga turmas etik.

Ислом Нури

Chunki, pichoqlarni ko'zdan kechiradigan yoshlikdagi hayvonlar qo'rqitadi va uylanishdan oldin unga ozor beradilar. Bo'g'izlashning ustunligi – jonvorning bug'ziga pichoqni bir martta tortishdir. Qayta-qayta pichoq tortilgan bosh xivvonga juda yaxshi ko'rilgan ma'nosidan shuncha uzoqlashdi va bunda u uchun shuncha azob o'tkazildi.

Yani, ularni safar va xojatlarningizdan tashkari paxtalarda ham ustlariga o'tirib olib, gaplashib o'tirgan o'quvchilarga murojaat qilib, o'sha kuni olib boradigan narsalar haqida.

Kuyning ko'zida pichoqni o'tkirayotgan odam uni ikki martta olib tashlangan, yoki uni xayriyatilmasidan turib, o'lim azobini totisiga majbur qilingan qilingan. Bu esa jonivorlarga nisbatan qiynoq-shafqat va yaxshi ishlashdan kelib chiqmaydi. Shuning uchun ham bunday qilgandan qaytarilgan.

Jonivorlarni sayyshidagi xato odatlardan biri, men o'zim Sudanda guvoh bulganim holati, kushxonada biron bir odam uylanganidan keyin biron bir odamning uyiga o'tayotgan tayoqlarni bilang va u bilan kurashib ijilgiganingda urishgan, shundan keyin o'zingni bilishing. Bu juda zolimona va imizsiz uslub bo'lib, jismoniy shaxslarga qarshi va qo'pol-shafqat kilishga buyruvchi Islom ta'limotlariga qarshi. Qo'laversa, hkiz hali so'yilmasidan turib, kaltaklar zarbidanoq jon taslim kilish uchun ham mumkin, unda gushti harom va ulimtikka atrofida. Musulmonlar bunday xato odatlardan ogohlanishlari va unga e'tiborsiz qaramasliklari kerak. Xayvonlar mehmon-shafqatga loyiqdir.

Yani, agar Ollox taolo odamzotning jismoniy shaxslar haqiga kelayotgan qo'shiqlarni va ularaga etkazadigan ozorlarini kechirib yuborsa, ko'ch narsalarini kechirib yuborgandan keyin ular.

Ислом Нури

Yani, bir necha kun sig'may kuyib, xaridor uni sersut ekan deb uylashi uchun eliningini shishirmasin. Qo'laversa, sutni sug'mayapti, elinda kuyish jonvorning oziga ham ozor etkazadi.

Shu kabini o'tkazishdan o'limga hukm etilgan kishining xozirda odat bulganidek o'tib ketishi haromligi ma'lum qilindi, chunki bu tirik kisini ko'rgazmaga sabab bo'ldi. Nabiy solallohu alayhi va sallam yukoridagi kurashda utganidek qurilgan qaytarilganlar, «Sahih Muslim» va boshqalarda keladiki, «Joni bor narsani ko'rsatma qilmishlar», deganlar.

Shayx Albony «As-silsilatus-sahaja» da (1/37) yukoridagi asarlarni eslatib o'tilgan holda aytilgan: «Bular men xozircha voqif qilingan asarlarning bazizilari bo'lib, ulg'aygan birinchi musulmonlarning ishini olib borganimda olib borganimni kuzatib boring ko'rsadi. Aslida, bunday misollar juda ko'p bolib, bular dengizdan bir tomchi, xoloz. Mana shulardan ham ma'lum bo'lgan budadki, insonlar uchun xiyonatkorlarga mehmon-shafqat ko'rsatilishi asos-tushunchasini birinchi bo'lib Islom tuzib berdi, ajrimlar uylangandik, chunki bu avvalgi musulmonlarni o'zlariga qaytarib berishdi, chunki ular o'zlarini qo'llab-quvvatlaydilar. zamonaviy sifatda qabul kilib, xozirda xiyonatlarga qarshi-shafqat kilish ularning asoslarini belgilashga yordam berildi. Islom davlatlaridan biron davlatda bu kabini davom ettirishga qaror qildilar, johil odamlar ular g'arbliklarga xos ishlardan ko'zlarini olib qochdilar. Aslida, musulmonlar bunga haqiqirloq edilar »(ijibos tugadi).

Agar shayx Albony islom davlatlari deb atalgan bu davlatlar faqat shaxslarning haq-huquqlarini toptash va ularga zulm kilishdagina cheklanganlarda ish engil va musibat xayla o'z bo'g'ilgan bo'lardi. Biroq, ularning inson huquqlarini poymol qilishlari, katta kuchlarni to'plashlari va insonlarga nisbatan qo'zg'atuvchi zulmlari olib borilayotgan jinoyatchilar

huquqlarini buzish uchun juda qimmat bo'lib qolmoqda. Shuning uchun ham bu davlatlar qo'llanish, kambag'allik, jaholat, xorlik, tubanlik, o'zgalarga qarashlik jihatidan kabi ko'rgazmaga olib boriladi. Boshqaruv, tiyberlik va xilofat va yana qaytsa musulmonlar ishtirokida ishtirok etish uchun moddiy, iqtisodiy va sanoat tashkilotlarida bo'shashganlardan yuklash va raqobatlashishdan, dunyoviy taraqqiyotda ilgarilashgan erishishdan oldin eng avvalo amalda va tatbiq etilgan xalqqa va millatlarga qarashli odamlarni o'zlarini himoya qilish, mehmon-muruvvatda yukori darajaga ko'chirish kerakligi kerak. Chunki, Olloh taoloning o'tkazilishi shousi, U erga xukmronlikni adolatga bog'lab qo'ydi, adolat qiluvchilar va adolat bilan hukm qiluvchilarni - agar uchuvchi musulmonlar bilan birga bo'lsalar - o'zgalardan ustun va g'olib bulovchi qildirilgan.

Biz o'zgalarda bulmagan ulkan va boy axloqiy, ma'rifiy va madaniy merosga egamiz. Lekin, hayotga tatbiq kilinmas va amalda qullanilmas ekan, ularning xech qanday qiymati va asari bulmaydi. Olloh taolo aytadi: «**Ey mo'minlar, sizlar**

nega o'zlaringiz qilmaygan narsani aytasizlar ?! Sizlaring o'zlaringizning qilmaygan ishini (kilamiz , deb) aytishlaringiz Olloh oldida ota manfur

(ishdir) » (Saf: 2,3). Biz ushbu ulkan va boy merosimizning o'zini yuqotibginaga qo'l urishdan tashqari, ungacha katta bo'lgan hurmat-qayta tirnoqni ham ko'rsatib, unga amal qilsak, nima uchun derkin, deb xijolat bo'lib turadigan bulib qolamiz! Izzat va sharafimiz qayib kelishi uchun, ummatning dunyo xalqlari ijadidagi xususiyatlari

va obro'-e'tibori qayib kelishi uchun avval birinchi darajali madaniy-
ma'rifiy merosga bo'lgan
qayta tiklanish va unga amal qilishimiz kerak. Aks vaziyatda, biz ozimiz
egalab turgan xorlik, xurlik va qo'llik darajasidan ko'chirib o'tishni umid
qilsak
ham bo'ladi. Zotan, biz Olloh taolo Islom dinini bilamiz, aziz qilgan
xalqimiz,
agar izzatni Islom dinidan bo'shasangiz, istasangiz, Olloh bizni xor
qiladimi!